

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
valstybės kontrolieriaus
2018 m. sausio 15 d. įsakymu Nr. V-19
2018 m. gruodžio 4 d. įsakymo Nr. V-320 redakcija

AUKŠČIAUSIOJI
AUDITO INSTITUCIJA
NAUDINGI • VERTINAMI • ATPAŽIŪSTAMI

2018 M. VEIKLOS PLANAS

Valstybės kontrolė – Seimui atskaitinga aukščiausioji valstybinio audito institucija, kuri, įgyvendindama jai pavestus uždavinius, vienu metu vykdo aukščiausiosios audito, Europos Sąjungos investicijų audito ir fiskalinės institucijų funkcijas.

Aukščiausioji audito institucija

Finansinio ir teisėtumo auditų metu vertiname audituojamo subjekto metinių konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių teisingumą, lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą.

Veiklos auditų metu vertiname audituojamo subjekto viešojo ir vidaus administravimo veiklą ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo požiūriu (žr. II. Valstybinio audito programa).

Europos Sąjungos investicijų audito institucija

Atlikdami auditus vertiname 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programų įgyvendinimui sukurtą valdymo ir kontrolės sistemą ir Europos Komisijai deklaruojamų lėšų tinkamumą (žr. III. Europos Sąjungos fondų investicijų auditai).

Fiskalinė institucija

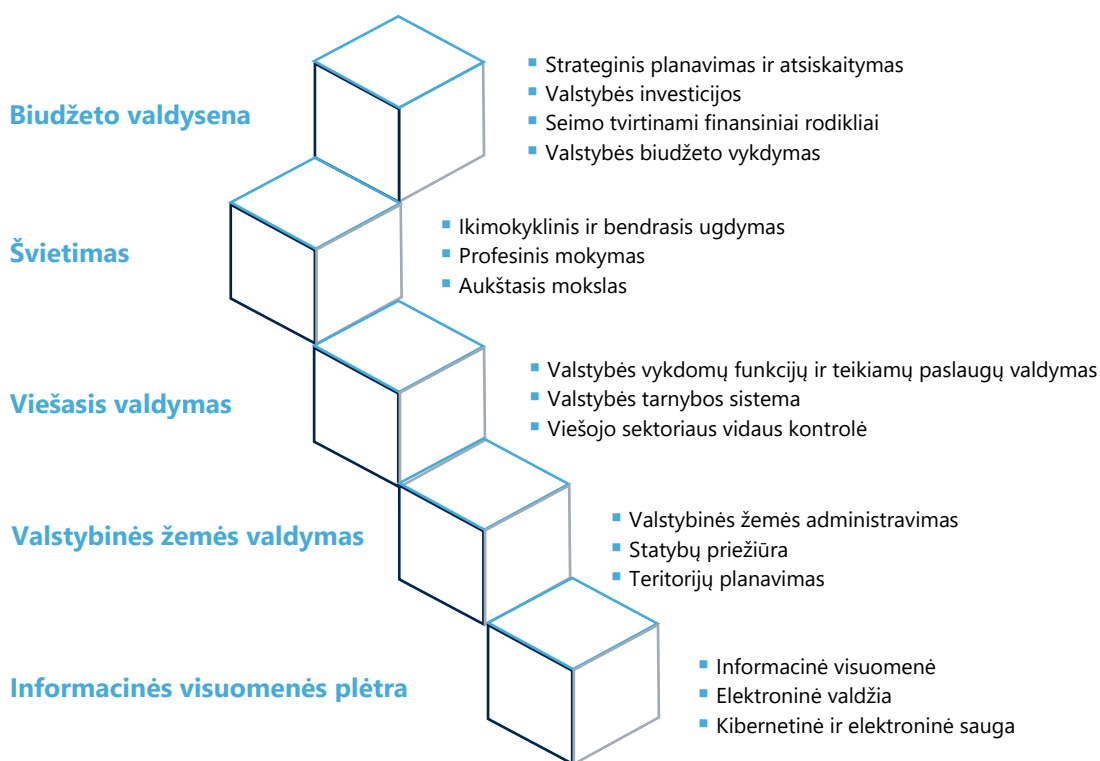
Vykdomė Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme nustatytų fiskalinės drausmės taisyklių laikymosi ir užduočių vykdymo stebėseną (žr. IV. Išvados, vykdant biudžeto politikos kontrolės institucijos funkcijas).

Institucijos veiklos planas sudaromas taip, kad būtų įgyvendintos visos įstatymais ir kitais teisės aktais Valstybės kontrolei pavestos funkcijos bei apimtos rizikingiausios viešojo sektoriaus veiklos sritys. Valstybiniai auditai į programą įtraukiami atsižvelgus į jų svarbą valstybės strateginių tikslų, rodiklių pasiekimui, įvertinus rizikos mastą valdomų lėšų ir turto dydžiu, išgirdus Seimo komitetų ir kitų viešojo sektoriaus institucijų, nevyriausybinių organizacijų stebimas problemas, atsižvelgus į rizikos aktualumą ir galimybę ją išnagrinėti, pasitelkus profesinį vertinimą. Daugiausia dėmesio skiriama klausimams, kurie aktualūs didelei daliai visuomenės ir susiję su įsisenėjusiomis, sisteminėmis viešojo sektoriaus problemomis. Išsprendus jas, teigiamas poveikis būtų juntamas ne vienoje viešojo sektoriaus srityje, pokyčius pajustų visi šalies gyventojai.

I. PRIORITETINĖS VEIKLOS SRITYS

Įvertinę ankstesniais metais sukauptas žinias ir patirtį apie Lietuvos viešojo sektoriaus problematiką, išanalizavę plėtros kryptis ir pasiektus rodiklius, tarptautinių organizacijų Lietuvai teikiamas rekomendacijas, 2018–2019 m. pasirinkome penkias prioritетines veiklos sritis, kurioms ateinančiais metais skirsime ypač daug dėmesio atlikdami valstybinius auditus, vykdydami atliktų auditų rekomendacijų stebėseną ir inicijuodami viešas diskusijas, konferencijas. Bendradarbiaudami su Konkurencijos taryba, Generaline prokuratūra, Specialiųjų tyrimų, Finansinių nusikaltimų tyrimo, Viešųjų pirkimų tarnybomis, kitomis nevyriausybinio ir viešojo sektoriaus institucijomis, akademinė bendruomene, kartu stebime rizikas ir siekiame pokyčių šiose veiklos srityse.

Aukščiausiosios audito institucijos prioritетinės veiklos sritys 2018–2019 m.

Savo veiklą vykdomė planingai, tačiau suprantame, kad viešajame sektoriuje visada vyksta pokyčiai, kurie gali lemti neteisėto ir neefektyvaus valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo rizikų atsiradimą. Esame pasiruošę peržiūrėti institucijos veiklos planą ir, įvertinę problemos svarbą, jos mastą, įtaką strateginiams valstybės siekiams, tarptautiniams įsipareigojimams, papildyti ar koreguoti patvirtintus darbus, kad būtų pasiektas didžiausias teigiamas ir veiksmingas poveikis valstybės finansų valdymo ir kontrolės sistemai, į rezultatus ir visuomenės poreikius orientuotam viešajam valdymui.

Siekdami iš anksto reaguoti į gaunamus signalus, norime atkreipti dėmesį į kitas sritis, kuriose vyksta reikšmingų pokyčių, o netinkamas jų valdymas gali turėti neigiamų pasekmių ateityje:

- **„Rail Baltica“ projekte.** Kartu su Latvijos ir Estijos audito institucijomis vykdomė šio projekto įgyvendinimo stebėseną, t. y., ar efektyviai valdomas ir naudojamas valstybės turtas. „Rail Baltica“ projekto auditas įtrauktas į planą. [\(2018-09-11 Nr. V-260\)](#)
- **Ignalinos atominės elektrinės uždarymo procese.** Stebime šios elektrinės uždarymo proceso valdymo pokyčius ir Europos audito rūmų 2016 m. atlikto Europoje uždarymų atominė elektrinių audito rekomendacijų įgyvendinimą.

- **Asmens duomenų apsaugos srityje.** Nuo 2018 m. gegužės 25 d. įsigalioja ES Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas, kuris dar labiau sugriežtina pareigas duomenų apsaugos srityje, todėl, siekiant užtikrinti asmens duomenų apsaugą, būtinas tinkamas pasirengimas ES duomenų apsaugos reformai.
- **Valstybės informacinių išteklių infrastruktūros konsolidavime.** Šios infrastruktūros konsolidavimas turėjo būti baigtas 2017 m., užtikrinti didesnę duomenų saugumą, taupyti valstybės lėšas ir įtvirtinti valstybės debesijos paslaugų teikimo veiklos modelį. Stebime konsolidavimo eigą, nes darbai atidėti iki 2019 m., o nuo jų priklauso ir kitų informacinės visuomenės plėtros priemonių įgyvendinimas, siekiant išvengti išteklių dubliavimo.
- **Kovoje su korupcija.** Pagal tarptautinius audito standartus planuodami kiekvieną auditą vertiname apgaulės riziką, o vertindami valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą – ir korupcijos prevenciją šioje srityje. Kovos su korupcija rodikliai negerėja, o tai rodo, kad esamų korupcijos prevencijos priemonių nepakanka. Auditorius neturi pareigos nustatyti apgaulės ir korupcijos atvejų, tačiau mums labai svarbu, kad viešajame sektoriuje apgaulės ir korupcijos rizika būtų valdoma, todėl, nustatę apgaulės ar korupcijos riziką, bendradarbiaujame su institucijomis, atsakingomis už jos prevenciją.

II. VALSTYBINIO AUDITO PROGRAMA

1. FINANSINIAI IR TEISĖTUMO AUDITAI

Kiekvienais metais įvertiname, ar metiniuose (konsoliduotųjų) finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniuose nėra reikšmingų iškraipymų, o lėšos ir turtas valdomi, naudojami ir disponuojama jais teisėtai. Atliekame finansinius ir teisėtumo auditus subjektuose, dėl kurių metinių (konsoliduotųjų) ataskaitų rinkinių teisės aktų nustatyta tvarka privalome pateikti audito ataskaitą ir išvadą. Teisės aktais pavesti atlikti valstybiniai auditai atliekami kiekvienais metais.

Institucijos veiklos plane numatyti šių valstybinių auditų du ciklai:

- prasidėjęs 2017 m. ir baigsis 2018 m., kurio metu vertiname 2017 m. ataskaitinį laikotarpį;
- prasidės 2018 m. ir baigsis 2019 m., kurio metu vertinsime 2018 m. ataskaitinį laikotarpį.

1 lentelė

Audito objektas
1. Nacionalinis finansinių ataskaitų rinkinys ir valstybės skola.
2. Valstybės konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniai ir lėšų bei turto valdymas, naudojimas ir disponavimas jais.
3. Valstybinio socialinio draudimo fondo konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniai ir lėšų bei turto valdymas, naudojimas ir disponavimas jais.
4. Privalomojo sveikatos draudimo fondo konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniai ir lėšų bei turto valdymas, naudojimas ir disponavimas jais.
5. Garantinio fondo finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniai ir lėšų bei turto valdymas, naudojimas ir disponavimas jais.
6. Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniai ir lėšų bei turto valdymas, naudojimas ir disponavimas jais.
7. Rezervinio (stabilizavimo) fondo finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniai ir lėšų bei turto valdymas, naudojimas ir disponavimas jais.
8. Ilgalaikio darbo išmokų fondo finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniai ir lėšų bei turto valdymas, naudojimas ir disponavimas jais.
9. VšĮ Geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą disponavimo fondo valstybės biudžeto lėšų disponavimo teisėtumas.

2. VEIKLOS AUDITAI [\(2018-12-04 Nr. V-320\)](#)

Atliekame nepriklausomą viešojo sektoriaus veiklos analizę ir vertinimą, ar veikla vykdoma vadovaujantis ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo principais, siekiame atskleisti veiklos tobulinimo galimybes. Tokių auditų metu gali būti vertinama vienos ar kelių institucijų veikla, tam tikros institucijos (-ų) veiklos dalys ar vykdomos programos. Šie auditai leidžia nustatyti ir esamas, ir tikėtinas problemas, todėl tai labai svarbi prevencijos priemonė.

Valstybiniai auditai suplanuoti siekiant skatinti teigiamą ir veiksmingą poveikį į rezultatus ir visuomenės poreikius orientuotam viešajam valdymui:

2018 m. planuojami baigti auditai

2 lentelė

Audito objektas	Sritis
1. Pavojingų atliekų tvarkymas	Aplinkos apsauga
2. Energijos vartojimo efektyvumo tikslų pasiekimas	Energetika
3. Ypatingos svarbos valstybės informacinių išteklių valdymas	Informaciniai ištekliai
4. Teatrai ir koncertinės įstaigos	Kultūra
5. Asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybė: paslaugų prieinamumas	Sveikatos apsauga
6. Asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybė: saugumas ir veiksmingumas	
7. Ikimokyklinis ugdymas	Švietimas ir mokslas
8. Teisėkūros procesas	Teisingumas
9. Viešosios geležinkelių infrastruktūros valdymas	Transportas ir komunikacijos
10. Valstybės nekilnojamojo turto valdymas	Valstybės turto ir finansų valdymas
11. Viešųjų pirkimų sistemos funkcionavimas	Valstybės ūkis ir rinkos kontrolė
12. Verslo priežiūros institucijos	Vidaus reikalai
13. Neteko galios (2018-12-04 Nr. V-320)	

2019 m. planuojami baigti auditai

3 lentelė

Audito objektas	Sritis
1. Statybos leidimų išdavimas ir statybos proceso atitiktis nustatytiems reikalavimams	Aplinkos apsauga
2. Teritorijų planavimas	
3. Daugiabučių namų atnaujinimas (modernizavimas) (2018-10-30 Nr. V-294)	Aplinkos apsauga (2018-10-30 Nr. V-294)
4. Išmanioji mokesčių administravimo sistema	Informaciniai ištekliai

Audito objektas	Sritis
5. Socialinės paramos sistema žemiau skurdo ribos atsidūrusiems asmenims	Socialinė apsauga ir darbas
6. Saugaus ir legalaus dalyvavimo darbo rinkoje užtikrinimas (2018-12-04 Nr. V-320)	Socialinė apsauga ir darbas
7. Vaikų sveikatos stiprinimas (2018-12-04 Nr. V-320)	Sveikatos apsauga
8. Vartotojų teisių apsauga	Teisingumas
9. Projekto „Rail Baltica“ vidaus kontrolės sistemos ir viešųjų pirkimų valdymas	Transportas ir komunikacijos
10. Viešojo sektoriaus institucinės sandaros tobulinimas	Vidaus reikalai
11. Savivaldybių vykdomos savarankiškosios ir valstybinės (valstybės perduotos savivaldybėms) funkcijos (2018-12-04 Nr. V-320)	Vidaus reikalai

Detalus valstybinio audito objektų aprašymas pateiktas [1 priede](#).

III. EUROPOS SAJUNGOS FONDŲ INVESTICIJŲ AUDITAI

Kiekvienais metais atliekame, auditus vykdydami 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų (Sanglaudos, Europos regioninės plėtros ir Europos socialinio fondų) investicijų audito institucijos funkcijas.

Institucijos veiklos plane numatyti trys auditai, kurių metu vertiname Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos įgyvendinimui sukurtą valdymo ir kontrolės sistemą; ataskaitiniu laikotarpiu Europos Komisijai deklaruotas išlaidas ir Europos Komisijai teikiamas metines sąskaitas. Pagal 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą, audito objektas apima šias audituojamas sritis:

- Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų skatinimas;
- Informacinės visuomenės skatinimas;
- Smulkiojo ir vidutinio verslo konkurencingumo skatinimas;
- Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas;
- Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos;
- Darniojo transporto, pagrindinių tinklų infrastruktūros skatinimas;
- Kokybiško užimtumo ir dalyvavimo darbo rinkoje skatinimas;
- Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu;
- Visuomenės švietimas ir žmogiškųjų išteklių potencialo didinimas;
- Visuomenės poreikius atitinkantis ir pažangus viešasis valdymas;
- Techninė parama veiksmų programai administruoti;
- Techninė parama, skirta informuoti apie veiksmų programą ir jai vertinti.

4 lentelė

Audito objektas	Vertinamas ataskaitinis laikotarpis	Vykdoma
1. 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos įgyvendinimui sukurta valdymo ir kontrolės sistema, sąskaitose pateikta informacija ir ataskaitiniu laikotarpiu Europos Komisijai deklaruotos išlaidos ir Europos Komisijai teikiamos metinės sąskaitos	1.1. 2016 m. liepa–2017 m. birželis	2016–2018 m.
	1.2. 2017 m. liepa–2018 m. birželis	2017–2019 m.
	1.3. 2018 m. liepa–2019 m. birželis	2018–2020 m.

IV. IŠVADOS, VYKDANT BIUDŽETO POLITIKOS KONTROLĖS INSTITUCIJOS FUNKCIJAS

Vykdydami Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme nustatytas biudžeto politikos kontrolės institucijos funkcijas kiekvienais metais rengiame išvadas ir atliekame minėtame įstatyme nustatytų taisyklių laikymosi ir užduočių vykdymo stebėseną.

5 lentelė

Išvada / ataskaita

1. Pagrindinių mokesčių projekcijų paklaidų vertinimas.

Įvertinsime 2012–2017 m. pagrindinių (gyventojų pajamų, pelno, pridėtinės vertės ir akcizo) mokesčių projekcijų paklaidas.

2. 2018–2021 m. ekonominės raidos scenarijaus tvirtinimas.

Įvertinsime Finansų ministerijos parengtą ir viešai paskelbtą ekonominės raidos scenarijų ir parengsime išvadą dėl jo tvirtinimo.

3. Stabilumo 2018 m. programos vertinimas.

Įvertinsime Vyriausybės parengtą Stabilumo 2018 m. programą ir pateiksime vertinimą, ar vidutinio laikotarpio fiskaliniai ir skolos rodikliai prognozuojami laikantis Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme nustatytų fiskalinės drausmės taisyklių.

4. Retrospektyvus fiskalinės drausmės taisyklių laikymosi vertinimas^{1*}.

Įvertinsime Vyriausybės pateiktą ataskaitą dėl struktūrinio valdžios sektoriaus balanso rodiklio, ar 2017 m. buvo laikomasi fiskalinės drausmės taisyklių, nustatytų Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme.

5. Patikslinto ekonominės raidos scenarijaus tvirtinimas.

Įvertinsime Finansų ministerijos parengtą / patikslintą ir viešai paskelbtą ekonominės raidos scenarijų ir parengsime išvadą dėl jo tvirtinimo.

6. 2019 m. valdžios sektoriaus biudžetų projektų vertinimas. [\(2018-09-11 Nr. V-260\)](#)

Įvertinsime valdžios sektoriaus biudžetų projektų atitiktį Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme nustatytų fiskalinės drausmės taisyklių reikalavimams ir pateiksime išvadą.

* Vyriausybė, remdamasi Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo 6 straipsnio 5 dalimi, pateikia struktūrinio postūmio užduočių ir priemonių šioms užduotims įvykdyti gairių siūlymą Seimui iki einamųjų metų birželio 30 dienos, bet ne vėliau kaip iki planuojamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo priėmimo arba einamųjų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo pakeitimo įstatymo priėmimo. Priklausomai nuo Vyriausybės siūlymo Seimui pateikimo datos, gali būti, kad Valstybės kontrolės išvada dėl Vyriausybės siūlymo Seimui bus rengiama kartu su lentelės 6 eilutėje nurodyta išvada.

Vyriausybei paskelbus išskirtines aplinkybes, Valstybės kontrolė rengs išvadą dėl susidariusios arba numatomos padėties atitikties išskirtinių aplinkybių sąvokai pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1466/97 nuostatas.

¹ Vyriausybė ar jos įgaliota institucija Seimui pateiktoje ataskaitoje dėl praėjusių metų struktūrinio postūmio užduoties įvykdymo ir struktūrinio valdžios sektoriaus balanso rodiklio nurodys, ar laikomasi Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo 3 str. 1 d. nurodytų sąlygų.

V. KITI DARBAI

6 lentelė

Darbai

1. Biudžeto valdysenos brandos vertinimas

Atsižvelgdami į tarptautinėje praktikoje identifikuojamus veiklos valdymo sistemų brandos lygius, vertinsime jų poveikį biudžeto valdysenai.

2. Valstybinių auditų rekomendacijų įgyvendinimo stebėseną

Siekdami didesnio auditų poveikio stebime, kad auditų rekomendacijos būtų įgyvendintos laiku ir tokia apimtimi, kaip buvo sutarta su audituojamais subjektais, atveriamo stebėsenos duomenis visuomenei, kasmet pavasarį ir rudenį teikiame ataskaitas Seimo Audito komitetui.

3. Tarptautinės aukščiausiųjų audito institucijų organizacijos (INTOSAI) išorės auditas

INTOSAI XXII kongrese trejų metų biudžeto laikotarpiui esame išrinkti atlikti šios organizacijos išorės auditą. Vertinsime INTOSAI finansinių ataskaitų teisingumą.

4. Savivaldybių kontrolierių (savivaldybių kontrolės ir audito tarnybų) atliekamo audito išorinė peržiūra

Kasmet atliekame savivaldybių kontrolės ir audito tarnybų auditų išorinę peržiūrą, siekdami įvertinti tarnybų sukurtas audito kokybės kontrolės sistemas, atliktų auditų kokybę ir padėti gerinti šių tarnybų veiklos kokybę.

2018 M. PLANUOJAMŲ BAIGTI VEIKLOS AUDITŲ OBJEKTŲ APRAŠYMAI

1. Pavojingų atliekų tvarkymas

Pavoingos atliekos – tai medžiagos, kurios gali padaryti žalos žmogaus ar gyvūnų sveikatai ir aplinkai, prasiskverbti į dirvožemį, užteršti gruntinius vandenis ir pakenkti aplinkai, todėl svarbu šias atliekas išskirti iš bendro atliekų srauto ir užtikrinti saugų jų sutvarkymą. Sukurta pavojingų atliekų tvarkymo infrastruktūra išnaudojama 60 proc., o toks jų tvarkymo infrastruktūros panaudojimas rodo, kad dalis pavojingų atliekų gali būti tvarkoma netinkamai. Regionų aplinkos apsaugos departamentai nustato atvejų, kai neteisėtai ir netinkamai laikomos pavoingos atliekos užteršia gruntą ir gruntinius vandenis. Yra rizika, kad pavoingos atliekos netvarkomos ar tvarkomos kartu su nepavojingomis. Ekologinių katastrofų padarinių likvidavimas kainuoja labai brangiai. Pavyzdžiui, 2016 m. nelegaliame sandėlyje buvo sandėliuojama keli šimtai tonų aplinkai ir gyventojams pakenkti galinčių atliekų. Preliminariais skaičiavimais ekstremalios situacijos likvidavimui gali prireikti daugiau kaip 1 mln. Eur.

Audito metu vertinsime, ar visi sistemos dalyviai tinkamai vykdo jiems pavestas pareigas, kokių veiksmų imamasi siekiant užtikrinti tinkamą ir saugų pavojingų atliekų sutvarkymą. Analizuosime priežastis, kodėl neišnaudojami pavojingų atliekų tvarkymo pajėgumai.

2. Energijos vartojimo efektyvumo tikslų pasiekimas

Energijos vartojimo efektyvumo direktyvoje 2012/27/ES nustatytas pagrindinis privalomas tikslas Lietuvai – iki 2020 m. sutaupyti 11,674 TWh galutinės energijos. Esant dabartiniams šio tikslo įgyvendinimo tempams, kai vėluojama įdiegti ir taikyti energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonės, o per 2014–2015 m. sutaupyta apie 2 TWh, arba 17,14 proc. galutinės energijos, numatytas tikslas gali būti nepasiektas.

Audito metu planuojame įvertinti, ar numatytos priemonės ir jų įgyvendinimo eiga užtikrina, kad bus pasiektas tikslas didinti energijos vartojimo efektyvumą.

Auditas padės sustiprinti efektyvesnio energijos vartojimo sistemos kontrolę ir priežiūrą, pasiūlys numatytų tikslų pasiekimą užtikrinančias priemones, padės išvengti grėšiančių Europos Komisijos sankcijų.

3. Ypatingos svarbos valstybės informacinių išteklių valdymas

Lietuvoje įsteigtos 44-ios valstybės informacinės sistemos ir registrai, kur tvarkoma ypatingos svarbos el. informacija, sudaranti ypatingos svarbos valstybės informacinius išteklius. Jos konfidencialumo, vientisumo ir (ar) prieinamumo praradimas gali lemti ypač sunkius padarinius valstybei.

Atlikti informacinių išteklių auditai parodė besikartojančias informacinių technologijų valdymo sričių (planavimo, informacijos architektūros apibrėžimo, organizacinės struktūros, projektų valdymo, pokyčių ir veiklos tęstinumo valdymo, duomenų saugos, stebėsenos ir vertinimo) problemas.

Audito metu planuojama palyginti IT procesų valdymo brandą, nustatyti dažniausiai pasikartojančius teisės aktų nesilaikymo atvejus, identifikuoti ne tik institucinio lygmens informacinių išteklių valdymo problemas, bet ir sistemos ydas.

4. Teatrai ir koncertinės įstaigos

Lietuvoje profesionalaus scenos meno politiką formuoja Kultūros ministerija, o įgyvendina 67 teatrai ir

koncertinės įstaigos, kurių steigėjai ir dalininkai yra Kultūros ministerija, Vidaus reikalų ministerija, savivaldybės ir kiti fiziniai ir juridiniai asmenys.

Lietuva, lyginant su Latvija ir Estija, turi daugiausiai iš valstybės biudžeto išlaikomų teatrų ir koncertinių įstaigų – Kultūros ministerijos pavaldume esančių 13 valstybės teatrų ir 7 koncertinių įstaigų išlaikymas 2016 m. biudžetui kainavo 46,5 mln. Eur. Daugėja privačių teatrų ir koncertinių įstaigų, bet valstybės įstaigų tinklas išlieka iš esmės nepakitęs. Ministerija neišnaudoja turimų duomenų, reikalingų formuoti šios srities politiką, priimdama sprendimus nepakankamai analizuoja teatrų ir koncertinių įstaigų veiklos duomenis.

Matome riziką, kad teatrai ir koncertinės įstaigos valdomi ne pačiu efektyviausiu būdu: neišnaudojamos galimybės tapti viešosiomis įstaigomis, o tai suteiktų lankstesnius darbo santykius ir galimybę mokėti konkuresingesnius atlyginimus, išnaudojamas ne visas meno tarybų potencialas, ne visos įstaigos siekia išsiaiškinti visuomenės lūkesčius ir jų pagrindu planuoti savo veiklą.

Audito metu atliksime valstybės ir savivaldybių teatrų ir koncertinių įstaigų veiklos, skiriamų valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšų bei įstaigų uždirbamų pajamų apžvalgą, pagal kurią bus galima formuoti profesionaliojo scenos meno politiką, kad būtų užtikrinamas valstybės siekis įtraukti kuo daugiau visuomenės naudotis kultūros paslaugomis.

5. Asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybė: paslaugų prieinamumas

Kaip nurodo Pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymas, kokybiška sveikatos priežiūros paslauga laikoma tada, kai ji atitinka pacientų lūkesčius, yra saugi, veiksminga ir prieinama. Trečiajame iš trijų asmens sveikatos priežiūros kokybę nagrinėsiančių auditų vertinsime kaip užtikrinamas teikiamų paslaugų prieinamumas.

Sveikatos sistemoje vis dar neužtikrinama, kad būtų įgyvendinta nuo 2003 metų vykdoma tinklo pertvarka. Nevertinama, ar tinkamai subalansuotas asmens sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumas, neišspręsta eilių pas gydytojus problema, išlikę paslaugų teikimo teritoriniai netolygumai.

Audito metu vertinsime kaip asmens sveikatos priežiūros paslaugų tinklo pertvarka, eilių mažinimo priemonės bei taikoma paslaugų finansavimo sistema užtikrina paslaugų prieinamumą.

6. Asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybė: saugumas ir veiksmingumas

Kaip nurodo Pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymas, kokybiška sveikatos priežiūros paslauga laikoma tada, kai ji atitinka pacientų lūkesčius, yra saugi, veiksminga ir prieinama. Antrajame iš trijų asmens sveikatos priežiūros kokybę nagrinėsiančių auditų vertinsime kaip užtikrinamas teikiamų paslaugų veiksmingumas ir saugumas.

Esama licencijuojamos veiklos priežiūra ir metodinė pagalba, specialistų kvalifikacijos tobulinimo organizavimas, neskatinimas naujų pažangiausių technologijų naudojimo galimai neužtikrina teikiamų paslaugų saugumo ir veiksmingumo. Stebime riziką, kad šalies mastu nėra nustatytos sistemos dėl gydymo standartizavimo proceso peržiūrėjimo ir atnaujinimo.

Audito metu vertinsime kaip užtikrinamas paslaugų saugumas ir veiksmingumas, standartizuojant gydymo procesą, teikiant metodinę pagalbą, sudarant galimybes naudoti naujausias ir pažangiausias technologijas, keliant sveikatos priežiūros specialistų kvalifikaciją ir bei prižiūrint licencijuojamą veiklą.

7. Ikimokyklinis ugdymas

Kokybiškas vaiko ugdymas ankstyvajame amžiuje lemia sėkmingą tolesnį mokymąsi ir sudaro galimybes tapti atsakingu piliečiu. Strategijoje „Europa 2020“ numatytas siekis, kad bent 95 proc. vaikų nuo 4 metų iki privalomo mokyklinio amžiaus turi dalyvauti ikimokykliniame ugdyme. Šį rodiklį Lietuva planuoja pasiekti

iki 2022 metų, bet šiuo metu ugdyme dalyvauja apie 83 proc. vaikų, o kaimiškose vietovėse dėl ugdymo vietų trūkumo ir prasto jų pasiekiamumo ikimokyklinio ugdymo įstaigas lanko tik 62 proc. 1–6 m. amžiaus vaikų.

Pastebimas ikimokyklinio ugdymo finansavimo netolygumas: vienam vaikui išlaikyti ikimokyklinio ugdymo įstaigoje skiriama nuo 1,9 tūkst. iki 2,6 tūkst. Eur.

Lietuvoje nėra nacionalinės ikimokyklinio ugdymo programos arba informacijos apie įstaigų kuriamas individualias ugdymo programas, jų kokybę, prioritetus, pasirinktą pedagoginę strategiją. Įstaigų pasirinktų programų kokybė nevertinama. Kasmet daugiau vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, reikia įtraukti į ikimokyklinių įstaigų bendrosios paskirties grupes, bet trūksta tinkamai paruoštų auklėtojų, pedagogų, pedagogų padėjėjų, logopedų, psichologų. Pedagoginiai darbuotojai sensta, į jų vietą neateina jaunų šiuolaikiškai parengtų darbuotojų.

8. Teisėkūros procesas

Teisėkūros proceso organizavimas ir su tuo susiję priimamų teisės aktų kokybės klausimai yra svarbūs veiksniai, lemiantys valstybės teisinės sistemos būklę. Lietuva iš kitų Europos valstybių išsiskiria itin dideliu priimamų teisės aktų skaičiumi. Didelis įstatymų keitimų skaičius rodo tam tikrą teisės sistemos nestabilumą. Neaiškus, neproporcingas ar nepagrįstas teisinis reguliavimas gali turėti neigiamos įtakos valstybės ir visuomenės gyvenimui.

Analizuosime, ar pagrindžiamas įstatymų keitimo poreikis, ar, nustatant ir (arba) keičiant teisinį reguliavimą, įvertinamos teigiamos ir neigiamos reguliavimo pasekmės ir konsultuojamasi su visuomene. Rekomendacijų įgyvendinimas turėtų prisidėti prie teisinio reguliavimo kokybės ir stabilumo užtikrinimo, sistemiško ir kompleksiško viešosios politikos problemų sprendimo, viešojo valdymo proceso efektyvumo didinimo ir geresnio visuomenės poreikių tenkinimo.

9. Viešosios geležinkelių infrastruktūros valdymas

AB Lietuvos geležinkeliai 2016 metų pabaigoje valdė apie 1 mlrd. Eur viešosios geležinkelių infrastruktūros vertės turtą. Viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojui numatyta prievolė užtikrinti šios infrastruktūros priežiūrą bei atstatymą iki siektinų parametru ir infrastruktūros plėtros projektų įgyvendinimą, suteikti nediskriminacinę prieigą prie šios infrastruktūros objektų visiems vežėjams. Pastaraisiais metais bendrovei iš šios veiklos patyrus nuostolį (2015 m. apie 12 mln. Eur, 2016 m. – apie 30 mln. Eur) ir daugelio viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų dabartinei būklei netenkinant viešųjų ir ūkio subjektų poreikių, kyla rizika, kad ši infrastruktūra valdoma neefektyviai.

Audito metu vertinsime, ar viešosios geležinkelių infrastruktūros valdymo modelis sudaro galimybes priimti jos tvarumą užtikrinančius sprendimus, ar užtikrinamas tinkamas jos funkcionavimas ir plėtra, ar valdant ją išlaikomas veiklos pajamų ir sąnaudų balansas.

Auditas padėtų sustiprinti viešosios geležinkelių infrastruktūros valdymo kontrolę ir priežiūrą. Skatintų imtis priemonių, mažinančių šios infrastruktūros valdytojo išlaidas, ir užtikrinti efektyvų lėšų naudojimą nuolatiniam viešosios geležinkelių infrastruktūros atnaujinimui ir plėtrai.

10. Valstybės nekilnojamojo turto valdymas

Valstybei priklausančius pastatus ir statinius, kurių yra per 31 tūkst. (balansinė vertė apie 2,7 mlrd. Eur), valdo 855 turto valdytojai. Kasmetinės pastatų priežiūros išlaidos siekia iki 250 mln. Eur.

Centralizuotai perimami valdyti tik valstybei nuosavybės teise priklausantys administracinės paskirties pastatai, statiniai ir nereikalingas turtas. VĮ Turto bankui nesuteikti imperatyvūs įgaliojimai perimti ir

centralizuotai valdyti valstybės turtą, todėl Turto bankas susiduria su dideliu pasipriešinimu iš nenorinčių šio turto perduoti institucijų.

Audito metu vertinsime, ar turto struktūra optimali, ar jo valdymas yra tinkamas ir užtikrina valstybės funkcijų vykdymą, taip pat vykstančius ar nevykstančius pokyčius nekilnojamojo turto valdymo srityje, apimant ir žemės klausimus, kurie susiję su pastatų ir statinių valdymu. Tikimės pateikti rekomendacijas, kurios padės optimizuoti turimo turto dydį, mažins jo išlaikymo išlaidas.

11. Viešųjų pirkimų sistemos funkcionavimas

Viešieji pirkimai – sudėtinga, daug elementų apimanti sistema. Jos veiksmingas funkcionavimas priklauso nuo šių pirkimų politiką formuojančios ir įgyvendinančios institucijos, kontroliuojančių tarnybų, tiekėjų, perkančiųjų organizacijų kompetencijos, etikos ir suvokimo. 2015 m. bendra viešųjų pirkimų vertė buvo 4 168,4 mln. Eur.

Efektyviai veikianti viešųjų pirkimų sistema neturėtų papildomai sukurti ekonominės ir administracinės naštos sistemos dalyviams, o viešųjų pirkimų organizavimo kaštai turi atitikti sukurtą naudą.

Atlikus auditą tikimasi išspręsti opiausias Lietuvoje vykdomų viešųjų pirkimų problemas: didinti visuomenės ir verslo pasitikėjimą jais, mažinti galimą korupciją, didinti skaidrumą, mažinti jų organizavimo sąnaudas ir administracinę naštą viešojo sektoriaus institucijoms ir pirkimų dalyviams.

12. Verslo priežiūros institucijos

Tobulinant viešąjį valdymą numatyta optimizuoti ūkio subjektų veiklos priežiūrą atliekančių įstaigų sistemą, persvarstyti šių įstaigų funkcijas, šalinti jų dubliavimą, didinti įstaigų atsakomybę. Priežiūros institucijų veiklos konsolidavimas buvo vienas iš 16-osios Vyriausybės programos tikslų, bet esminių pertvarkų nebuvo vykdyta. Verslo priežiūrą Lietuvoje vykdo 57 valstybės institucijos. Sisteminiu būdu neįvertinus priežiūros institucijų vykdomų funkcijų, gali būti nepagrįstai didinamos viešojo sektoriaus veiklos apimtys ir administracinė našta ūkio subjektams.

Audito metu planuojame įvertinti verslo priežiūros sistemos efektyvumą. Audito rezultatai padėtų išgryninti priežiūros sistemos sąrangą (institucijas ir (ar) jų funkcijas), turint aiškią viziją, kokių priežiūros funkcijų reikia valstybei, o įstaigoms – tobulinti ūkio subjektų veiklos priežiūrą.

13. Neteko galios [\(2018-12-04 Nr. V-320\)](#)

2019 M. PLANUOJAMŲ BAIGTI VEIKLOS AUDITŲ OBJEKTŲ APRAŠYMAI

1. Statybos leidimų išdavimas ir statybos proceso atitiktis nustatytiems reikalavimams

Statyba negalima, neturint jos leidžiančio dokumento, bet pasitaiko atvejų, kai tenka nutraukti pradėtus statybos darbus dėl neteisėtai išduotų statybą leidžiančių dokumentų. Vien per 2017 m. I pusmetį nustatyta 11 proc. išduotų leidimų su pažeidimais. Statybos įstatymas tikslinamas periodiškai ir kasmet griežtinamos įmokos už neteisėtas statybas, bet savavališkų statybų nemažėja: 2016 m. nustatyta 482 (2015 m. – 462) atvejai. Yra atvejų, kai statinys neatitinka statybos leidime išduotų sąlygų, pavyzdžiui – jie išduodami 1 ar 2 butų namui, o parduodami su 9, 15 ar 20 butų. Neteisėtas leidimų išdavimas, savavališkos statybos ir leidime numatytų sąlygų nesilaikymas pažeidžia konstitucinį viršenybės principą, viešąjį interesą, daro žalą aplinkai ir darniai teritorijų plėtrai.

Audito metu bus siekiama išanalizuoti ir identifikuoti priežastis, kodėl pastaraisiais metais nemažėja neteisėtai išduotų statybos leidimų bei statybų, nesilaikant leidimuose numatytų sąlygų, ir savavališkų statybų skaičius. Taip pat bus siekiama identifikuoti institucijų funkcijas ir atsakomybę statybos leidimų išdavimo ir jų priežiūros procese.

Auditas paskatintų stiprinti savivaldybių, priežiūrą vykdančių institucijų ir kitų suinteresuotų asmenų atsakomybę už jiems priskirtų funkcijų vykdymą, neteisėtai išduodamus leidimus.

2. Teritorijų planavimas

Plečiantis miestų teritorijoms, savivaldybėse vis dar nėra sisteminio, nuoseklaus teritorijų planavimo: žemės sklypai išsidėsto atsitiktinai, jų ribos nepertvarkomos, dažnai nėra suderinta infrastruktūros ir komunikacijų plėtra. Pasigendama infrastruktūros plėtros valdymo strategijos, kuri sukurtų lygiavertes sąlygas infrastruktūros naudotojams. Lietuvoje nuo 2014 m. įsigaliojo naujos redakcijos teritorijų planavimo įstatymas, kurio vienas iš pagrindinių tikslų – supaprastinti, paspartinti, efektyvinti teritorijų planavimo procesą, tačiau išlikusi problema, kai nesilaikoma teritorijų planavimo dokumentų hierarchijos, taip neįgyvendinami darnios plėtros principai planuojant teritorijas.

Audito metu planuojame vertinti teritorijų planavimo proceso nuoseklumą, institucijų funkcijas, atsakomybę ir jų veiksmų tarpusavio suderinamumą, analizuoti infrastruktūros plėtros savivaldybėse procesą ir pasiūlyti priemones, užtikrinančias sklandų teritorijų planavimo procesą ir infrastruktūros plėtros valdymą savivaldybėse.

3. Daugiabučių namų atnaujinimas (modernizavimas) [\(2018-10-30 Nr. V-294\)](#)

Vienas iš pagrindinių Daugiabučių namų atnaujinimo programos tikslų yra didinti energijos vartojimo efektyvumą ir mažinti išlaidas už šildymą. Įgyvendinant programą daugiabučių namų atnaujinimui 2014–2017 m. buvo panaudota 512,9 mln. Eur lėšų. Iš viso per šį laikotarpį renovuota apie 1900 daugiabučių. Atliekant programos įgyvendinimo stebėseną atkreiptas dėmesys, kad neužtikrinamas daugiabučių namų atnaujinimo proceso efektyvumas.

Audito metu planuojama įvertinti, ar daugiabučių namų atnaujinimo procesas užtikrina, kad renovacijai būtų pasirenkamos didžiausią energijos taupymo efektą duodančios priemonės, vykdoma tinkama renovacijos priežiūra ir kontroliuojama atliktų darbų kokybė, siekiant sumažinti daugiabučių namų energijos vartojimą ir vartotojų išlaidas už šildymą.

Auditas padės užtikrinti efektyvesnį daugiabučių namų atnaujinimui skirtų valstybės biudžeto lėšų panaudojimą, sudarys sąlygas pasiekti didesnius energijos sutaupymus ir padidins visuomenės pasitikėjimą modernizavimo nauda.

4. Išmanioji mokesčių administravimo sistema

Išmaniosios mokesčių administravimo sistemos (i.MAS) tikslas – mažinti administracinę našą mokesčių mokėtojams, didinti mokesčių mokėtojų pajamų apskaitymą, mokesčių surinkimą ir mokesčių administratoriaus veiklos efektyvumą, diegiant elektronines paslaugas ir perkeltiant mokesčių mokėtojų ūkinių operacijų duomenų rinkimą, tvarkymą, valdymą ir teikimą į elektroninę erdvę. i.MAS projektą sudaro trys etapai, kurie kainuos 25 mln. Eur. Pirmu etapu nuo 2016 m. pradėta teikti informacija į elektorinių sąskaitų faktūrų ir elektroninių važtaraščių posistemius (i.VAZ ir i.SAF).

Didelį i.MAS vartotojų nepasitenkinimą kelia nepakankamas jos pajėgumo valdymas, ji nepakankamai draugiška vartotojui. Yra rizika, kad kuriant i.MAS nebuvo iškelta tinkamų informacijos saugos reikalavimų. Audito metu planuojama įvertinti informacinės sistemos kūrimą, ar I projekto etapu įdiegtos posistemės (i.VAZ ir i.SAF) sukurtos pagal teisės aktų reikalavimus, patvirtintus planus ir procedūras, ar užtikrinamas pateikiamų duomenų konfidencialumas, ar posistemės naudojamos ir atitinka vartotojų poreikius ir saugumo reikalavimus.

5. Socialinės paramos sistema žemiau skurdo ribos atsidūrusiems asmenims

Lietuvoje pinigine socialine parama ir socialinės paslaugos galimai nepatenkina žemiau skurdo ribos atsidūrusių asmenų minimalių poreikių. Teikiant socialinę paramą kompleksiskai nederinamos socialinės paramos rūšys (išmokos, paslaugos ir lengvatos), nevertinamas jų bendras poveikis.

Audito metu vertinsime, kaip identifikuojami žemiau skurdo ribos atsidūrę asmenys, ar siūloma ir skiriama kompleksinė socialinė parama, ar vertinamas socialinės paramos poveikis.

Pateikdami rekomendacijas padėsime kurti kompleksinę objektyvius poreikius įvertinančią paramos sistemą, užtikrinančią tinkamiausią socialinės paramos rūšių derinį. Tokia paramos sistema sudarytų prielaidas užtikrinti būtiną ar bent minimalius poreikius atitinkančią apsaugą žemiau skurdo ribos atsidūrusiems asmenims.

6. Saugaus ir legalaus dalyvavimo darbo rinkoje užtikrinimas [\(2018-12-04 Nr. V-320\)](#)

Nelegalus darbas pažeidžia konstitucines žmogaus teises turėti tinkamas, saugias ir sveikas darbo sąlygas, gauti teisingą apmokėjimą už darbą ir socialinę apsaugą nedarbo atveju, iškreipia padėtį darbo rinkoje, sudaro sąlygas atsirasti nesąžiningai konkurencijai. Nelaimingų atsitikimų, mirties atvejų gausa didina nepatrauklumą profesijų, kurių šiuo metu ypač reikia. Darbdaviams neužtikrinant saugos darbo vietoje reikalavimų, darbuotojams gali išsivystyti profesinė liga, todėl padidėja valstybės išlaidos – mokamos išmokos, netekto darbingumo kompensacijos.

Nelegalaus darbo prevencija ir kontrolė per mažai prisideda prie problemų sprendimo, ypač keičiantis nelegalaus darbo reiškinių formoms, o darbo saugos ir sveikatos srityje vykdomos priemonės nemažina nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų atvejų.

Planuojame vertinti Valstybinės darbo inspekcijos vykdomą darbuotojų saugą ir sveikatą bei darbo santykius reglamentuojančių teisės aktų nuostatų laikymosi kontrolę ir jų pažeidimų prevenciją, nelaimingų atsitikimų darbe bei profesinių ligų prevenciją, bendradarbiavimą šiais klausimais su kitomis institucijomis, SADM vaidmenį įgyvendinant darbo rinkos politiką, vykdamas nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų prevenciją.

7. Vaikų sveikatos stiprinimas [\(2018-12-04 Nr. V-320\)](#)

Lietuvoje vykdomas vaikų sveikatos stiprinimas neužtikrina teigiamų pokyčių – vaikų sveikata prastėja, sergamumas lėtinėmis ligomis auga ir tai neigiamai veikia mokymosi rezultatus ir elgseną. Moksliniais tyrimais įrodytas ankstyvos prevencinės intervencijos į sveikatos stiprinimą ekonominis efektas – investicijų

į vaikų sveikatinimą grąža siekia 6–10 proc. šalies BVP. Nekintant vaikų sveikatos tendencijoms neigiamos pasekmės tik didės: darbingo amžiaus žmonės turės sveikatos sutrikimų arba bus nedarbingi, didės valstybės išlaidos gydymui, mažės asmenų sukuriama pridėtinė vertė šalies bendrajam vidaus produktui.

Audito metu analizuosime priežastis, kodėl Lietuvos vaikų sveikatos būklę atspindintys rodikliai vieni prasčiausių Europoje: beveik 70 proc. vaikų skundžiasi įvairiais sveikatos sutrikimais, 14 proc. turi antsvorį, apie 70 proc. dalyvauja patyčių procese arba yra kaip aukos, dėl psichikos ligų kasmet nusižudo apie 30 vaikų. Vertinsime, ar šalies atsakingų institucijų numatytos priemonės vaikų sveikatai stiprinti yra tinkamos ir įgyvendinamos efektyviai.

Auditas padėtų užtikrinti efektyvesnę šalies vaikų sveikatos stiprinimo veiklos planavimą, įgyvendinimą ir išteklių paskirstymą. O ilgalaikis poveikio rezultatas – mažėjančios išlaidos gydymui, sveikesnė visuomenė, prisidedanti prie šalies ekonomikos augimo.

8. Vartotojų teisių apsauga

Gausėjant rinkoje esančių prekių ir paslaugų skaičiui, didėjant jų įvairovei, vartotojų teisių apsauga kasdien tampa vis aktualesnė. Pagal Europos Komisijos skaičiuojamą vartotojų sąlygų metinį indeksą (angl. *Consumer conditions index*) Lietuva iš 22 vietos (2014 m.) tarp 28 ES valstybių 2016 m. nukrito į 24 vietą. Labiausiai situacija prastėja žinių ir pasitikėjimo bei skundų ir ginčų nagrinėjimo srityse.

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba nurodo, kad politiką vartotojų teisių apsaugos srityje įgyvendina 15 institucijų, o ginčus nagrinėja 5, vartotojų teisių apsaugos srityje veikia 19 vartotojų asociacijų.

Audito metu planuojame analizuoti, ar racionaliai paskirstytos funkcijos tarp vartotojų teisių apsaugą vykdančių valstybės institucijų, ar užtikrinamas tinkamas bendradarbiavimas su vartotojų asociacijomis, kaip organizuojamas bendradarbiavimas ir keitimasis informacija su Europos Komisija ir Europos Sąjungos valstybėmis narėmis.

9. Projekto „Rail Baltica“ vidaus kontrolės sistemos ir viešųjų pirkimų valdymas

Viešosios geležinkelio infrastruktūros projektas „Rail Baltica“ yra sudėtinė tarptautinio transporto koridoriaus „North Sea–Baltic“ dalis, jungianti Varšuvą, Kauną, Rygą, Taliną. Projektas turi būti įgyvendintas iki 2025 m., jo vertė Lietuvoje viršija 3,5 mlrd. Eur. Projektui įgyvendinti iki 2018 m. panaudota 341 mln. Eur. Bendru Baltijos šalių vyriausybės sutarimu, už šio projekto koordinavimą ir geležinkelio tiesimą atsakinga Latvijos Respublikoje įsteigta bendra įmonė „RB Rail AS“.

Kai kurie projekto įgyvendinimo etapai vėluoja, todėl projektas gali brangti. Egzistuoja rizika, kad stinga projekto įgyvendinimo kontrolės ir gali būti pasirinkti ekonomiškai nenaudingi sprendimai.

Lietuvos, Latvijos ir Estijos aukščiausiosios audito institucijos bendru sutarimu nutarė atlikti projekto „Rail Baltica“ vidaus kontrolės sistemų ir viešųjų pirkimų valdymo jungtinį auditą. Planuojama įvertinti „Rail Baltica“ kontraktavimo modelį, finansavimą nacionalinių biudžetų lėšomis ir viešųjų pirkimų procesą.

Auditas padės užtikrinti valstybių steigėjų interesų atstovavimą, efektyvų projekto „Rail Baltica“ įgyvendinimą ir priežiūrą, finansų kontrolę ir atsiskaitymą už veiklos rezultatus, pasirengti projekto įgyvendinimui po 2020 m.

10. Viešojo sektoriaus institucinės sandaros tobulinimas

Lietuvoje yra per 4 tūkst. iš valstybės ir savivaldybės biudžetų išlaikomų viešojo sektoriaus institucijų. Stebima rizika, kad institucinė sandara šalyje yra chaotiška, fragmentuota, viešojo sektoriaus institucijos nepakankamai sąveikauja tarpusavyje, trūksta viešojo sektoriaus institucijų steigimo kriterijų, kurie aiškiai nustatytų institucijos teisinės formos ir pavaldumo pasirinkimą, atsižvelgiant į jos atliekamas funkcijas ir paskirtį. Šiuo metu analogiškas funkcijas vykdo skirtingą teisinę formą ir pavaldumą turinčios institucijos, dėl ko atsiranda įvairūs institucijų veiklos organizavimo skirtumai. Viešojo valdymo institucijų kompetencija nėra išgryninta: institucijos, vykdančios

veiklą vienoje srityje, veikia skirtinguose valdžių lygiuose, jos vykdo tarpusavyje persidengiančias funkcijas. Valstybė, savivaldybės valdo institucijas, kurios vykdo valstybei, savivaldybėms nebūdingas funkcijas arba dalyvauja jų veikloje neturėdamos aiškių tikslų. Viešojo erdvėje nemažėja pasisakymų apie veikiantį didžiulį šio sektoriaus biurokratinį aparatą, apie nerezultatyvias ir nepateisinamai ilgai besitęsiančias pertvarkas.

Audito metu planuojame vertinti, ar viešojo sektoriaus institucinė sandara ir jos tobulinimo sistema sudaro sąlygas vieningam, skaidriam ir efektyviam valstybės valdymo organizavimui.

11. Savivaldybių vykdomos savarankiškosios ir valstybinės (valstybės perduotos savivaldybėms) funkcijos (2018-12-04 Nr. V-320)

Vietos savivaldos įstatyme nustatyta, kad savivaldybės vykdo 43 savarankiškasias ir 35 valstybines (valstybės perduotas savivaldybėms) funkcijas. Savivaldybės joms priskirtoms funkcijoms vykdyti kasmet papildomai skiria apie 15 proc. (per 1,3 mlrd. Eur) valstybės biudžeto lėšų.

Valstybėje nėra aiškaus apsisprendimo dėl funkcijų apimties ir paskirstymo tarp centrinio ir vietos valdymo lygių, nepakankamai aiškus Vietos savivaldos įstatyme apibrėžtų savivaldybių vykdomų funkcijų turinys, kai kuriais atvejais neaišku, už kokių funkcijų vykdymą atsakinga valstybė, o už kokių – savivalda. Valstybės funkcijos perduodamos vykdyti savivaldybėms ar atvirkščiai, vadovaujantis ne strateginiais, o vienkartiniais sprendimais.

Savivaldybių finansavimo sistema nėra susieta su veiklos rezultatais ir nemotyvuoja savivaldybių efektyviau, racionaliau naudoti finansinius išteklius. Neužtikrinama savivaldybių atsakomybė ir atskaitingumas visuomenei už kokybiškų paslaugų teikimą, valstybei – už jos strateginių tikslų pasiekimą savivaldos lygmenyje.

Audito metu planuojame vertinti savivaldybių vykdomų funkcijų, jų paskirstymo tarp centrinio ir vietos valdymo lygių bei finansavimo sistemą ir pateikti rekomendacijas, kurios padėtų subalansuoti savivaldybių savarankiškumo ir atsakomybės valstybei už savivaldai iškeltų tikslų pasiekimą santykį, motyvuotų jas siekti efektyviau atlikti funkcijas ir racionaliau panaudoti lėšas.